

OGÓLNA ANALIZA KORZYŚCI I STRAT WYNIKAJĄCYCH Z POSIADANIA STATUSU UZDROWISKA

Warunki ustawowe uzyskania statusu uzdrowiska.

Warunki uzyskania statusu uzdrowiska zostały sformułowane w art. 34 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz o gminach uzdrowiskowych (dalej u.l.u.).

Ustawa w art. 34 stanowi, że [...] status uzdrowiska może być nadany obszarowi, który spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) posiada złoża naturalnych surowców leczniczych o potwierdzonych właściwościach leczniczych na zasadach określonych w ustawie,
- 2) posiada klimat o właściwościach leczniczych potwierdzonych na zasadach określonych w ustawie,
- 3) na jego obszarze znajdują się zakłady lecznictwa uzdrowiskowego i urządzenia lecznictwa uzdrowiskowego, przygotowane do prowadzenia lecznictwa uzdrowiskowego,
- 4) spełnia określone w przepisach o ochronie środowiska wymagania w stosunku do środowiska,
- 5) posiada infrastrukturę techniczną w zakresie gospodarki wodno-ściekowej, energetycznej, w zakresie transportu zbiorowego, a także prowadzi gospodarkę odpadami.

Informacje ogólne o Uzdrowisku Ustka.

Pierwszy Statut Uzdrowiska Ustka został przyjęty uchwałą Wojewódzkiej Rady Narodowej nr XXI/92/84 z dnia 31 stycznia 1984 r., a od 1 stycznia 1988 roku, na podstawie uchwały nr 210 Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 1987 r. Miasto Ustka otrzymało status miasta uzdrowiskowego.

W 2004 r. uchwałą nr XXII/198/2004 przyjęto nowy statut Uzdrowiska Miasta Ustka na podstawie ustawy z dnia 17 czerwca 1966 r. o uzdrowiskach i lecznictwie uzdrowiskowym.

Od 2005 r. na gminy uzdrowiskowe został nałożony obowiązek opracowania operatu uzdrowiskowego w terminie 3 lat, a w ciągu 6 miesięcy należało uchwalić „tymczasowy statut uzdrowiska”, który został przyjęty w Ustce uchwałą w marcu 2006 r. Przygotowując operat uzdrowiskowy podjęto decyzję o rozszerzeniu obszaru ochrony uzdrowiskowej i podjęciu współpracy z Gminą Ustka. Operat uzdrowiskowy przedłożony Ministrowi Zdrowia w 2008 r. uzyskał pozytywną opinię. Minister Zdrowia decyzją nr 25 z dnia 23 marca 2009 r. potwierdził walory uzdrowiskowe obszaru objętego operatem,

w tym miasta Ustka oraz ustalił kierunki lecznicze, tj. choroby reumatyczne, ortopedyczno-urazowe, kardiologiczne i nadciśnienie, choroby górnych dróg oddechowych oraz choroby endokrynologiczne.

Rada Miasta Ustka w maju 2009 r. przyjęła Statut Uzdrowiska. Zgodnie z nim obszar objęty ochroną uzdrowiskową obejmuje całe Miasto Ustka oraz znaczną część Gminy Ustka, wyznaczając strefy ochrony uzdrowiskowej A, B i C. W tym celu zawarte zostało porozumienie międzygminne pomiędzy Gminą Ustka, a gminą Miasto Ustka dotyczące realizacji obowiązków Gminy Ustka, wynikających z ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz gminach uzdrowiskowych.

Gmina, na obszarze której znajduje się uzdrowisko lub obszar ochrony uzdrowiskowej, jest obowiązana do sporządzenia i przedstawienia, nie rzadziej niż raz na 10 lat operatu uzdrowiskowego, celem potwierdzenia spełniania przez jej obszar albo jego część wymagań określonych w ustawie. Opracowany przez Miasto operat uzdrowiskowy został w październiku 2018 r. przekazany Ministrowi Zdrowia. Pismem z dnia 27.06.2022 r. Minister Zdrowia potwierdził spełnianie przez obszar uzdrowiska Ustka wymagań określonych w ustawie. W październiku 2022 r. została złożona w Ministerstwie Zdrowia korekta operatu uwzględniająca m.in.: korektę granic stref uzdrowiskowych w związku z wnioskiem Wojewódzkiego Szpitala Specjalistycznego w Słupsku. Dnia 01.06.2023 r. Minister Zdrowia potwierdził spełnienie przez obszar Uzdrowiska Ustka wymagań określonych w ustawie uzdrowiskowej. Przedstawione Ministrowi Zdrowia uzupełnienie operatu uzdrowiskowego objęło zmianę przebiegu granic stref „A” i „C” ochrony uzdrowiskowej. Zmiana przebiegu granicy strefy „A” ochrony uzdrowiskowej została podyktowana głównie zasadnością włączenia Wojewódzkiego Szpitala Specjalistycznego im. Janusza Korczaka do zakładów lecznictwa uzdrowiskowego Uzdrowiska Ustka. Zmiana granicy strefy „C” ochrony uzdrowiskowej jest spowodowana zmianą linii brzegowej nadbrzeża morza Bałtyckiego jaka powstała w wyniku działania sił naturalnych.

Powierzchnia całego uzdrowiska zwiększyła się z 6 900,37 ha do 6 927,01 ha, tj. o 26,64 ha. Wobec powyższego w dniu 11.07.2023 r. Burmistrz Miasta Ustka wystąpił do Ministra Zdrowia z wnioskiem o zatwierdzenie korekty liczby zakładów lecznictwa uzdrowiskowego zlokalizowanych w granicach Uzdrowiska Ustka. Minister Zdrowia pismem z dnia 24.07.2023 r. potwierdził spełnienie przez Uzdrowisko Ustka wymagań określonych w ustawie uzdrowiskowej, tj. aktualizacji ewidencji zakładów i urządzeń lecznictwa uzdrowiskowego.

Korzyści z posiadania statutu uzdrowiska

Z tytułu nadania statusu uzdrowiska dana gmina odnosi korzyści zarówno natury materialnej, jak i niematerialnej, których wielkość w przypadku każdego uzdrowiska jest inna.

Korzyści materialne, jakie wynikają z przepisów prawnych, to przede wszystkim:

- 1) możliwość czerpania bezpośrednich dochodów w postaci podatków i opłat od obiektów uzdrowiskowych i turystycznych:

Gmina Ustka w 2023 r. uzyskała z tego tytułu wpływy w wysokości 492.368,92 zł., natomiast w 2024 r. 594.012,17 zł. Niestety w związku z brakiem możliwości ustalenia wysokości wpływów do budżetu Miasta Ustka w niniejszej notatce nie wskazano odpowiedniej kwoty do porównania. Jednakże można założyć, że wpływy z tego tytułu będą zdecydowanie większe, z uwagi na większą koncentrację tego typu obiektów na terenie Miasta Ustka;

- 2) prawo do pobierania opłaty uzdrowiskowej i klimatycznej – są to specyficzne dochody pochodzące z podatków i opłat, które są charakterystyczne wyłącznie dla uzdrowisk;

Rok	Miasto Ustka	Gmina Ustka	
-	o. klimatyczna/o. uzdrowiskowa	o. klimatyczna	o. uzdrowiskowa
2023	3.507.625,32	-	549.914,20

- 3) pozyskiwanie tzw. dotacji uzdrowiskowej z budżetu państwa równej wpływom uzyskiwanym z opłaty uzdrowiskowej,

Rok	Miasto Ustka	Gmina Ustka
2023	2.484.759,00	549.914,20

- 4) uprzywilejowanie związane z gwarancją kontraktowania przez NFZ usług uzdrowiskowych w miejscowości posiadającej status uzdrowiska - lecznictwo uzdrowiskowe jest integralną częścią systemu ochrony zdrowia, które jest finansowane z budżetu państwa, dlatego też przedsiębiorcy prowadzący leczenie uzdrowiskowe w sanatoriach i szpitalach uzdrowiskowych mogą się ubiegać o zawarcie umowy z NFZ na leczenie uzdrowiskowe; przy czym lecznictwo takie może być prowadzone wyłącznie w strefie uzdrowiskowej „A” i tylko takie leczenie jest finansowane w ramach kontraktów z NFZ,

- 5) możliwość pozyskiwania specjalnych środków na infrastrukturę uzdrowiskową i ekologiczną –

- a) w wielu województwach w ramach unijnych programów operacyjnych wyodrębniono środki na realizację infrastruktury uzdrowiskowej i turystycznej w uzdrowiskach. Są to tzw. środki celowe nakierowane na rozwój uzdrowisk i tylko do nich skierowane. Jest to niewątpliwie uprzywilejowanie określonej

grupy gmin (w tym przypadku uzdrowiskowych) w zakresie pozyskania środków unijnych na swój rozwój:

w Województwie Pomorskim, w aktualnej perspektywie finansowej Fundusze Europejskie dla Pomorza 2021-2027 (FEP) niestety nie ma specjalnie dedykowanego naboru (działania) pod stricte uzdrowiska. Istnieją w innych województwach np. w małopolskim czy mazowieckim;

- b) w wielu innych funduszach krajowych, takich jak Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (NFOŚ i GW), Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (WFOŚ i GW) przyznawane są dodatkowe punkty w postępowaniach konkursowych:

Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej często ogłasza nabory dot. terenów uzdrowiskowych, np. aktualnie istnieje dedykowany takim terenom program priorytetowy Klimatyczne uzdrowiska 2021-2027, w ramach którego można np. poprawić efektywność energetyczną budynków na obszarze uzdrowisk;

- c) w funduszach unijnych z tytułu posiadania statusu uzdrowiska na realizację infrastruktury uzdrowiskowej, ekologicznej, kulturowej czy komunalnej: tak jak wspomniano w pkt. lit. a - nie istnieje co prawda dedykowane dla gmin uzdrowiskowych działanie w nowej perspektywie, jednakże można strącić się o dodatkowe środki pieniężne, biorąc za cele operacyjne bezpieczeństwo zdrowotne oraz ofertę turystyczną, uzasadniając zgłaszane we wnioskach potrzeby, terenem uzdrowiska - czyli gmina wnioskując o takie środki jest atrakcyjniejszym beneficjentem środków będąc uzdrowiskiem. Środki zewnętrzne mogłyby w takim przypadku pokryć takie działania jak np.: zwiększenie dostępu do usług medycznych pod kątem technologicznym, doposażenie placówek medycznych w sprzęt, usprawnienie działań sektora zdrowia. Aby optymalnie wykorzystać potencjał uzdrowiska i jednocześnie z powodzeniem sięgnąć po środki zewnętrzne, można działania z zakresu sektora zdrowia łączyć z działaniami na rzecz rozwoju turystyki. Na tego typu działania przewidziano środki finansowe w ramach Krajowego Planu Odbudowy.

Poza przywilejami materialnymi gminie uzdrowiskowej z tytułu posiadania na swoim terenie uzdrowiska przysługują różne przywileje o charakterze niematerialnym. Nie są one mierzalne, ale stanowią także określoną wartość. Zaliczyć do nich można:

- 1) konstytucyjną ochronę uzdrowiska,
- 2) prestiż z tytułu posiadania statusu uzdrowiska,
- 3) rozpoznawalną markę na rynku i stosunkową łatwość promocji,
- 4) prawną możliwość ochrony swoich walorów uzdrowiskowych i środowiskowych,
- 5) wyższą jakość środowiska naturalnego wyrażającą się w infrastrukturze ekologicznej, posiadaniu obszarów ochronnych, zachowaniu standardów związanych z zanieczyszczeniem powietrza, wody i gleby.

Przywileje niematerialne wynikają przede wszystkim z charakteru prowadzonej działalności leczniczej i są skutkiem albo odpowiednich unormowań prawnych, albo są

wynikiem utrwalonej pozycji uzdrowisk zarówno w procesie utrzymania zdrowia i kondycji zdrowotnej społeczeństwa, jak też wykształconej marki uzdrowiska.

Ograniczenia z posiadania statusu uzdrowiska.

Katalog różnego rodzaju ograniczeń, w tym ograniczeń działalności gospodarczej w uzdrowisku zawiera art. 38a u.l.u.

W strefie „A” ochrony uzdrowiskowej zabrania się:

- 1) budowy w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane (Dz. U. z 2024 r. poz. 725, 834 i 1222):
 - 1) zakładów przemysłowych,
 - 2) budynków mieszkalnych jednorodzinnych i wielorodzinnych,
 - 3) garaży wolno stojących,
 - 4) obiektów handlowych o powierzchni użytkowania większej niż 400 m²,
 - 5) stacji paliw oraz punktów dystrybucji produktów naftowych,
 - 6) autostrad i dróg ekspresowych,
 - 7) parkingów naziemnych o liczbie miejsc postojowych większej niż 15 % miejsc noclegowych w szpitalach uzdrowiskowych, sanatoriach uzdrowiskowych i pensjonatach, nie większej jednak niż 30 miejsc postojowych, oraz parkingów naziemnych przed obiektami usługowymi o liczbie miejsc postojowych nie większej niż 10,
 - 8) obiektów budowlanych mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko, w szczególności takich jak: warsztaty samochodowe, wędzarnie, garbarnie, z wyjątkiem obiektów budowlanych służących poprawie stanu sanitarnego uzdrowiska, w szczególności takich jak: sieć wodno-kanalizacyjna, sieć gazowa, kotłownie gazowe, wiercenia wykonywane w celu ujmowania wód leczniczych,
 - 9) zapór piętrzących wodę na rzekach oraz elektrowni wodnych i wiatrowych;
- 2) uruchamiania składowisk odpadów stałych i płynnych, punktów skupu złomu i punktów skupu produktów rolnych, składów nawozów sztucznych, środków chemicznych i składów opału;
- 3) uruchamiania pól biwakowych i campingowych, budowy domków turystycznych i campingowych;
- 4) prowadzenia targowisk, z wyjątkiem punktów sprzedaży pamiątek, wyrobów ludowych, produktów regionalnych, w formach i miejscach wyznaczonych przez gminę;
- 5) prowadzenia działalności rolniczej w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług (Dz. U. z 2024 r. poz. 361 i 852);

- 6) trzymania zwierząt gospodarskich w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 10 grudnia 2020 r. o organizacji hodowli i rozrodzie zwierząt gospodarskich (Dz. U. z 2021 r. poz. 36);
- 7) organizacji rajdów samochodowych i motorowych;
- 8) organizowania imprez masowych w rozumieniu ustawy z dnia 20 marca 2009 r. o bezpieczeństwie imprez masowych (Dz. U. z 2023 r. poz. 616), zakłócających proces leczenia uzdrowiskowego albo rehabilitacji uzdrowiskowej, i działalności o charakterze rozrywkowym zakłócającej ciszę nocną w godz. 22.00–6.00, z wyjątkiem imprez masowych znajdujących się w harmonogramie imprez gminnych;
- 9) pozyskiwania surowców mineralnych innych niż naturalne surowce lecznicze;
- 10) wyrębu drzew leśnych i parkowych, z wyjątkiem cięć pielęgnacyjnych;
- 11) prowadzenia robót melioracyjnych i innych działań powodujących niekorzystną zmianę istniejących stosunków wodnych;
- 12) prowadzenia działań mających negatywny wpływ na fizjografię uzdrowiska i jego układ urbanistyczny lub właściwości lecznicze klimatu.

W strefie „B” ochrony uzdrowiskowej zabrania się:

- 1) budowy w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane:
 - a) stacji paliw, bliżej niż 500 m od granicy strefy „A” ochrony uzdrowiskowej,
 - b) parkingów naziemnych o liczbie miejsc postojowych powyżej 50, z wyjątkiem podziemnych i naziemnych parkingów wielopoziomowych;
- 2) wyrębu drzew leśnych i parkowych, z wyjątkiem cięć pielęgnacyjnych i wyrębu określonego w planie urządzenia lasu;
- 3) budowy lub innych czynności, o których mowa w ust. 1 pkt 1 lit. a, d oraz pkt 2, 9, 11 i 12 u.l.u., tj.
 - 1) zakładów przemysłowych,
 - 2) uruchamiania składowisk odpadów stałych i płynnych, punktów skupu złomu i punktów skupu produktów rolnych, składów nawozów sztucznych, środków chemicznych i składów opału;
 - 3) pozyskiwania surowców mineralnych innych niż naturalne surowce lecznicze;
 - 4) prowadzenia robót melioracyjnych i innych działań powodujących niekorzystną zmianę istniejących stosunków wodnych;
 - 5) prowadzenia działań mających negatywny wpływ na fizjografię uzdrowiska i jego układ urbanistyczny lub właściwości lecznicze klimatu.

W strefie „C” ochrony uzdrowiskowej zabrania się budowy lub innych czynności, o których mowa w ust. 1 pkt 1 lit. a, pkt 9, 11 i 12 oraz w ust. 2 pkt 2 u.l.u., tj.

- a) zakładów przemysłowych,

- b) pozyskiwania surowców mineralnych innych niż naturalne surowce lecznicze;
- c) prowadzenia robót melioracyjnych i innych działań powodujących niekorzystną zmianę istniejących stosunków wodnych;
- d) prowadzenia działań mających negatywny wpływ na fizjografię uzdrowiska i jego układ urbanistyczny lub właściwości lecznicze klimatu,
- e) wyrębu drzew leśnych i parkowych, z wyjątkiem cięć pielęgnacyjnych i wyrębu określonego w planie urządzenia lasu.

Granice stref wskazano na załącznikach graficznych.

Wyjście Gminy Ustka z Uzdrowiska Ustka

Na dzień sporządzenia niniejszej informacji brak jest wymaganych danych i analiz do stwierdzenia, że wyjście Gminy Ustka z Uzdrowiska Ustka przyczyni się do utraty przez Miasto Ustka statutu uzdrowiska.